

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Історичний факультет

Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи О.А. Кузнецова
«27 серпня» 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Філософія**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 0102 Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини

6.010201 Фізичне виховання

Код та найменування спеціальності

Факультет фізичної культури та спорту

Галузь знань 0101 Педагогічна освіта

6.010101 Дошкільна освіта; 6.010102 Початкова освіта

Код та найменування спеціальності

Факультет дошкільної та педагогічної освіти

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для студентів ступеня «бакалавр», спеціальності 6.010201 Фізичне виховання; 6.010101 Дошкільна освіта; 6.010102 Початкова освіта.

.

Розробник: Шпачинський Ігор Леонідович, кандидат філософських наук, доцент кафедри політології, доцент _____(Шпачинський І.Л.)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри політології.

Протокол № __ від “ __ ” _____ 2019 року

Завідувач кафедри політології

_____ (Ніколаєнко Н.О.)

“ __ ” _____ 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів- 3	Галузь знань 0102 Фізичне виховання, спорт та здоров`я людини	<i>нормативна</i>	
	Спеціальність (професійне спрямування): 6.010201 Фізичне виховання		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе, реферати, доповіді.		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 90		4-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Ступінь: бакалавр	10 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		20год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60год.	
		Вид контролю: іспит.	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 30/60 (33% / 67%)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів- 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	<i>нормативна</i>	
	Спеціальність (професійне спрямування): 6.010101 Дошкільна освіта; 6.010102 Початкова освіта		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе, реферати, доповіді.		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 90		3-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Ступінь: бакалавр	10 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		20год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60год.	
		Вид контролю: іспит.	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 30/60 (33% / 67%)

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою викладання навчальної дисципліни „Філософія” є: дати уявлення про специфіку філософії як важливого компонента історії й культури людства, історичного типу світогляду; показати методологічну роль філософії в осмисленні онтологічних, гносеологічних, культурологічних і соціальних проблем сучасності; ознайомити з історією філософської думки, зокрема в Україні, з досягненнями сучасної філософії; окреслити ті ідеї в історії філософії, які виявилися найбільш продуктивними для розвитку сучасної науки та суспільної думки; сприяти формуванню у студентів здібностей до аналітичного мислення, самостійного застосування здобутків сучасної методології філософського знання у педагогічній творчості, науково-дослідницькій роботі; допомагати осмисленню смисложиттєвих, екзистенційних проблем сучасності, найважливіших напрямів трансформації життєвого світу постіндустріальної цивілізації; розвивати толерантне відношення до альтернативних позицій у релігійній, філософській, політичній та інших сферах життя; здатність самостійно аналізувати складні явища соціокультурного буття.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни „Філософія” є:

- засвоєння знань, що складають зміст філософії як науки, усвідомлення системи її категорій, понять і термінів; осмислення провідних характерних особливостей філософського мислення;
- ознайомлення студентів з основними досягненнями світової філософської думки; включення студентів в активний процес осмислення засад та історичних кроків європейської філософії;
- показати проблематику сучасної філософії, виділити особливості її стилю мислення; з'ясувати зв'язки сучасної філософії із болючими проблемами сучасної суспільної історії; пояснити зв'язки сучасної філософії із іншими напрямками інтелектуальної діяльності – наукою, релігією, мистецтвом, соціальними та політичними теоріями;
- визначити роль української філософії в розвитку української культури, позначити її зв'язок із історією світової філософії; виявити провідні тенденції сучасного розвитку української філософії;
- виявити особливості проявів філософського мислення у сфері осмислення засад дійсності, окреслити найважливіші особливості сучасної наукової картини світу;
- окреслити роль філософського знання в життєвому самовизначенні людини, показати проблематичність людського буття та водночас його складність, багатовимірність, невичерпність.

Передумови для вивчення дисципліни:

Студент повинен: мати світоглядні засади гуманної, соціально активної особистості, яка усвідомлює свою належність до етносоціального та

соціально-культурного середовища, здатна розуміти значення життя як найвищої цінності; володіти способами діяльності та моделями поведінки, які відповідають загальноприйнятим нормам моралі та права; мати навички взаємодії в сім'ї, колективі, суспільстві шляхом активного спілкування із соціальним оточенням, накопичення досвіду комунікативної діяльності, дотримання правил толерантної поведінки, співпереживання та солідарності з іншими людьми в різноманітних життєвих ситуаціях, основ споживчої культури, вміння самостійно приймати рішення щодо власної поведінки.

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Філософія» студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- Володіє культурою мислення, здатний до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановці мети та вибору шляхів її досягнення
- Вміти логічно вірно, аргументовано і ясно будувати усну та письмову мову
- Бути готовим до співпраці з колегами, роботі в колективі
- Прагнути до саморозвитку, підвищенню кваліфікації та майстерності
- Вміти критично оцінювати свої достоїнства і недоліки, намічати шляхи і вибирати засоби розвитку достоїнств і усунення недоліків
- Усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, володіти високою мотивацією до виконання професійної діяльності
- Використовувати основні положення і методи соціальних, гуманітарних та економічних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань
- Розуміти сутність і значення інформації в розвитку сучасного інформаційного суспільства, усвідомлювати небезпеку і загрозу, що виникають у цьому процесі, дотримуватися основних вимог інформаційної безпеки, в тому числі захисту державної таємниці
- Бути здатним враховувати специфіку і сучасне поєднання глобального, національного та регіонального в розвитку соціальної сфери та управління, культури громадської, державної та особистого життя.

II. Фахові:

- вміти обґрунтовувати свою світоглядну та громадянську позицію; застосовувати одержані знання при вирішенні професійних задач, при розробці соціальних та екологічних проектів, організації між людських відносин;
- науково аналізувати соціально значущі проблеми і процеси, факти і явища суспільного життя;
- розуміти та об'єктивно оцінювати досягнення культури, пояснювати феномен культури і цивілізації;

- володіти методологією і методами пізнання, творчої діяльності;
- здатність до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем досягнення консенсусу.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Історія філософії.

Тема 1. *Філософія, її людські виміри і смисл.* Філософія, світогляд культура. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд. Предмет філософії. Проблема начала філософії. Природа та типи філософських проблем. Головні напрями у філософії. Проблема метода у філософії. Діалектика та метафізика.. Функції філософії..

Тема 2. *Філософія Стародавнього світу.* Філософія Стародавнього Сходу та її своєрідність. Своєрідність філософії стародавньої Греції. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. *Філософія Середньовіччя та Відродження.* Християнська апологетика та патристика. Аврелій Августин та його вчення. Схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істини, про співвідношення релігії, філософії і науки. Філософія Відродження. Філософія гуманізму. Антропоцентризм як реакція на середньовічний геоцентризм. Натурфілософія Відродження. Пантеїзм. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту. Соціальна філософія Відродження. Реформація, її ідеї.

Тема 4. *Філософія Нового часу.* Наукова революція ХУІІ ст. Головні риси філософії Нового часу. Проблема методу пізнання у філософії. Емпірична і раціоналістична методологія. Теорія пізнання та емпіризм. Сенсуалістична теорія пізнання. Гносеологічний скептицизм. Раціоналістична теорія пізнання. Створення механістичної матеріалістичної картини світу. Поняття субстанції і модусів у філософії Спінози. Дуалізм Р.Декарта. Монадологія Г.Лейбніца. Вчення Т.Гоббса про державу. Соціально-політичні погляди Ф.Бекона, Дж.Локка, Б.Спінози. Проблема людини у філософії Просвітництва. Французький матеріалізм.

Тема 5. *Філософія у ХІХ-ХХ ст..* Місце німецької класичної філософії в історії новоєвропейської філософії. Філософські погляди І.Канта докритичного та критичного періодів. Філософія Г.Гегеля: вчення про Абсолютну ідею та діалектичний метод дослідження. Наука логіки. Філософія природи. Філософія духу. Філософія історії. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Пліуралізм течій сучасної філософії. Некласична філософія кінця ХІХ – початку ХХ ст.. Ірраціоналістично-містична тенденція. Позитивістська тенденція. Загальні особливості філософії ХХ та початку ХХІ ст. Раціоналістична тенденція. Провідні філософські джерела та філософські ідеї часів Київської Русі. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Життя та філософська діяльність

Г.Сковороди. Український романтизм (М.Гоголь, М.Костомаров, П.Куліш та ін.) Філософські ідеї Т.Шевченка. Університетська філософія в Україні ХІХ ст..(С.Гогоцький, П.Юркевич та ін.) Соціально-філософські погляди Л.Українки, М. Драгоманова, І.Франка. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В.Винниченко, М. Грушевський та ін.) Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем в сучасній Україні.

Кредит 2. Онтологія.

Тема 6. *Філософське розуміння світу.* Світоглядне значення проблеми буття. Проблема буття в історико-філософському окресленні. Категоріальні визначення буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. Матеріальний світ та поняття матерії. Розвиток уявлень про матерію в історії філософії і природознавстві. Структурність та системність матерії. Поняття руху. Проблема руху в історії філософії та природознавстві.. Розвиток уявлень про простір та час в історії філософії та природознавстві. Субстанційна і реляційна концепція простору і часу. Концепції простору та часу у сучасній науці. Проблема єдності світу. Проблема свідомості у філософії. Аналіз основних філософських концепцій свідомості. Проблема генезису свідомості. Філософія та сучасна наука про передумови виникнення свідомості..

Тема 7. *Діалектика та її альтернативи. Основні закони діалектики.* Діалектика як вчення про всезагальний зв'язок і розвиток матеріального та духовного світу. Історичні форми діалектики: стихійна діалектика античності, діалектика німецької класичної філософії, матеріалістична діалектика, „негативна діалектика”. Альтернативи діалектики. Метафізика. Метафізична і діалектична концепції розвитку. Софістика та еклектика – альтернативи діалектики як логіки. Догматизм і релятивізм – альтернативи діалектики як теорії пізнання. Основні принципи діалектики.

Основні закони діалектики: взаємного переходу кількісних змін у якісні, єдності та боротьби протилежностей, заперечення заперечення. Категорії діалектики: одиничне, загальне та особливе; зміст і форма; сутність та явище; причина та наслідок; необхідність і випадковість; можливість і дійсність. Методологічна роль категорій діалектики у вивченні розвитку природи, суспільства та мислення.

Кредит 3. Гносеологія.

Тема 8. *Пізнавальний процес: сутність та структура.* Специфіка філософського підходу до пізнання. Гносеологія та її місце у структурі філософського знання. Проблема пізнаваності світу: аналіз основних підходів у різних філософських напрямках. Суб'єкт та об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Поняття, структура і форми практики. Функції практики у пізнанні. Структура пізнавального процесу.

Чуттєвий та раціональний ступіні пізнання. Діалектика процесу пізнання, Форми раціонального пізнання: відчуття, сприйняття, уявлення. Форми раціонального пізнання: поняття, судження, умовивід. Дилема емпіризму та раціоналізму.

Пізнання і творчість. Інтуїція та її роль у пізнанні. Проблема істини в філософії. Класична концепція істини та її альтернативи.

Тема 9. Проблема методу в філософії. Наукове пізнання та його специфічні ознаки: особливості об'єкта, цілей, засобів, методів і результатів наукового пізнання. Тенденція розвитку загальної методології. Методологія як стиль мислення. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання. Методи емпіричного дослідження. Специфіка і методи теоретичного пізнання. Загальнонаукові методи. Основні форми наукового пізнання: факт, проблема, гіпотеза, теорія. Структура і функції наукової теорії. Проблема наукової раціональності і форми поза наукового знання.

Типологія філософських проблем науки. Генезис науки. Тенденції розвитку науки. Наука як соціокультурний феномен. Філософія і наука: історичні форми взаємозв'язку. Статус і функції науки у сучасному суспільстві. Етика науки і проблема соціальної відповідальності вченого. Структура і динаміка науки. Наукові традиції і революції в науці. Особливості класичної, некласичної і постнекласичної науки. Проблема специфіки природознавчого і гуманітарного знання.

Тема 10. Філософський аналіз суспільства та історії. Поняття соціального в філософії. Специфіка предмета соціальної філософії. Поняття суспільства. Соціум як історичний процес. Суспільство як система: основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок. Політична сфера суспільства. Природа і суспільство. Сучасне природознавство про історичні етапи розвитку природи.

Історичні форми взаємодії суспільства і природи. Особливості сучасної екологічної проблеми. Соціально-екологічні наслідки глобалізації. Екологічна ситуація в Україні. Поняття природи. Народонаселення як передумова та суб'єкт історичного процесу. Історичні типи відтворення населення.

. Специфіка філософського аналізу феномена людини. Предмет і основні проблеми філософської антропології. Образи людини в історії філософії. Сцієнтистська, екзистенціальна і соціально-критична стратегії тлумачення буття людини у світі. Людина як єдність біологічного і соціального. Проблема походження людини. Людина як космопланетарний феномен. Антропокосмічна тема в історії філософії і культури. Коеволюція людини і природи. Людина та її середовище життя.

Соціальні та екзистенціальні аспекти буття людини. Співвідношення понять „людина”, „індивід”, „особа”, „особистість”. Етапи становлення соціальної сутності людини. Особистість та суспільство.

Духовна культура. Рівні суспільної свідомості: буденна і теоретична свідомість, ідеологія та суспільна психологія. Суспільна та індивідуальна свідомість. Основні форми суспільної свідомості.

Феномен культури та основні напрями його філософського аналізу: аксіологічний, діяльнісний, комунікативний підходи. Матеріальна і духовна культура суспільства. Суперечності у розвитку культури. Загальнолюдське і класове, інтернаціональне і національне у культурі. Проблема українського національного відродження і культура. Проблема єдності і різноманіття культурно-історичного процесу.

Глобальна екологічна криза: сутність та форми проявлення. Проблема нового екобуття людства.. Гармонізація відносин між людиною та природою.

Поняття соціального передбачення і прогнозування майбутнього. Концепції майбутнього людства. Сутність, основні види і методи соціального прогнозування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин											
	Денна форма											
	Усього	у тому числі										
		л	п	лаб	інд	ср						
1	2	3	4	5	6	7						
Кредит 1: Історія філософії.												
Тема 1. Філософія, її людські виміри і смисл	10	2	2	-	-	6						
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	10	2	2	-	-	6						
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	8		2	-	-	6						
Тема 4. Філософія Нового часу	8		2	-	-	6						
Тема 5. Філософія у XIX-XX ст..	8		2	-	-	6						
Усього	44	4	10			30						
Кредит 2: Онтологія.												
Тема 6. Філософське розуміння світу	10	2	2	-	-	6						
Тема 7.	8		2	-	-	6						

Діалектика та її альтернативи. Основні закони діалектики												
Усього	18	2	4			12						
Кредит 3. Гносеологія												
Тема 8. Пізнавальний процес: сутність та структура	10	2	2	-	-	6						
Тема 9. Проблема методу в філософії	8		2			6						
Тема 10. Філософський аналіз суспільства та історії	10	2	2	-	-	6						
Усього	28	4	6			18						
Усього годин	90	10	20	-	-	60						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1 Історія філософії		
1	Тема 1. Філософія, її людські виміри і смисл.	2
2	Тема 2. Філософія Стародавнього світу.	2
Кредит 2 Онтологія.		
3	Тема 6. Філософське розуміння світу	2
Кредит 3. Гносеологія		
4	Тема 8. Пізнавальний процес: сутність та структура	2
5	Тема 10. Філософський аналіз суспільства та історії	2
Разом:		10

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1: Історія філософії		
1	Філософія, її людські виміри і смисл	2

2	Філософія Стародавнього світу	2
3	Філософія Середньовіччя і Відродження	2
4	Філософія Нового часу	2
5	Філософія XIX-XX ст	2
	Кредит 2: Онтологія	
6	Філософське розуміння світу	2
7	Діалектика та її альтернативи. Основні закони діалектики	2
	Кредит 3. Гносеологія	
8	Пізнавальний процес: сутність та структура	2
9	Проблема методу в філософії	2
10	Філософський аналіз суспільства та історії	2
	Разом	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1: Історія філософії	
1	Структура філософії	6
2	Особливості формування античної філософії	6
3	Наукова революція XVI-XVII ст.. та її вплив на розвиток філософії	6
4	Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки	6
5	Філософія ірраціоналізму	6
	Кредит 2: Онтологія	
6	Філософія позитивізму та емпіріокритицизму	6
7	Проблема свідомості у філософії. Структурні рівні свідомості.	6
	Кредит 3. Гносеологія	
8	Метафізика як антипод діалектики	6
9	Рівні та форми наукового пізнання.	6
10	Свобода і необхідність. Форми суспільної свідомості. Ідея прогресу в історії соц.. філософії.	6
	Разом	60

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання – написання есе, , індивідуальне завдання, конспект першоджерел, творче завдання, захист реферату, доповідь, колоквиум.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота виконання завдання;
- обґрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення;
- вміння захищати результати проведеного дослідження.

9. Методи навчання

Загальнонаукові методи:

індукція, дедукція, аналіз, синтез, аналогія, абстрагування.

Методи активізації та оптимізації навчального процесу: дискусія, диспут, бесіда, самоаналіз та самоконтроль.

10. Методи контролю

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів здійснюється на основі результатів проведення поточного і підсумкового контролю знань (іспиту).

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу, виконання практичних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тести, складання конспекту, написання звіту, реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (іспиту) є підсумкова перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо.

Контроль знань студентів здійснюється за кредитно–трансферною системою.

Поточний контроль виявляє ступінь самопідготовки та самоорганізації студента, його активність на заняттях, зацікавленість в опануванні основних проблем курсу, рівень виконання завдань для самостійної роботи. Здійснюється у таких формах:

- Усна доповідь та доповнення на семінарському занятті;
- Перевірка конспектів лекцій та опрацьованої додаткової літератури;
- тести за вивченими темами;
- індивідуальні завдання;

Підсумковий контроль знань у формі іспиту.

Головним елементом підсумкового контролю рівня та характеру засвоєння знань студентами є виконання ними мкр і тестів за трьома рівнями: *ознайомчим, понятійно-аналітичним та продуктивно-синтетичним.*

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Контр ольна робот а	Іспит	Накопичувал ьні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	80	120	300
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Критерії оцінювання знань та вмінь студентів

При усних відповідях: повнота розкриття питання та розуміння матеріалу; логіка викладення матеріалу та культура мовлення; використання різних способів аргументації для підкріплення своєї відповіді; використання основної та додаткової літератури, творче її опрацювання; уміння робити порівняння, співставлення та висновки, вміння давати вичерпні відповіді на поставлені запитання.

При виконанні письмових завдань: повнота та систематизованість матеріалу, акуратність в оформленні письмової роботи, використання інформаційних технологій та комп'ютерної техніки.

Для визначення ступеню оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням застосовуються наступні рівні досягнень студентів:

«Високий рівень». Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

«Достатній рівень». Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формування висновків, допускає несуттєві неточності.

«Задовільний рівень». Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

«Низький рівень». Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

«Незадовільний рівень». Студент не володіє навчальним матеріалом.

Підсумковий бал є результатом оцінювання досягнень студента в усіх аспектах його навчальної діяльності з дисципліни : усна відповідь, написання рефератів та доповідей, виконання тестових та індивідуальних творчо-пошукових завдань, конспектування лекційного матеріалу та матеріалу до семінарських занять, відвідування та активна участь під час аудиторних занять; якість виконання модульних та ректорських контрольних робіт, характер відповіді під час екзамену.

12. Методичне забезпечення

1. Державний стандарт освіти;
2. Навчальний план для відповідних спеціальностей.
3. Підручники та навчальні посібники.
4. Навчально-методичний комплекс з дисципліни.

13. Рекомендована література

Базова

Підручники та посібники

1. Бойченко І.В., Бойченко М.І. Філософія. Навч. посібник. - К., 2006.
2. Черній А.М., Тимошенко З.І. Філософія. К., "2001.
3. Філософія. Навч. посібник. / Губерський Л.В. – К., 2004..
4. Мигولاتьєв А.А. Философия. Её предмет и метод. // Социально-гуманитарные знания, -2006, №6.
6. Ильенков Э.В. Философия и культура. М., 1991.
7. Кукушкина Е., Логунова Л. Мировоззрение, познание, практика. М., 1988.
8. Світогляд і духовна культура. К., 1993.
9. Богомолів А.С. Антична філософія., К., 1985.
10. Рассел Б. Історія західної філософії., К., 1999.
11. Чанышев А.П. Курс лекций по древней философии. М., 2001.
12. Асмус В.Ф. Античная философия., М., 2004.
15. Водолазов Г.Г. Наш современник Сократ. // Общественные науки и современность, 2005. № 5.
16. Соколов В.В. Европейская философия XV – XVIII веков. М., 2003..
17. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия., М., 1986.
18. Мотрошилова Н.В. Возникновение и развитие философских идей., М., 1991.
19. Майданский А.Д. Дух и душа: Декарт и Спиноза // Человек, 2006, № 1.
20. Соколов В.В. Средневековая философия. М. 1989.

- 21.Майоров И.И. Формирование средневековой философии. М., 1979.
- 22.Горфункель А.Х. Философия эпохи Возрождения. М., 1980.
- 24.Боргаш Ю. Фома Аквинский. М., 1975.
- 28.Горський В.С. Історія української філософії. К., 2004..
- 29.Замолеев С.М., Зац В.А. Философские идеи в культуре Киевской Руси. К., 1987.
- 30.Мацько І.З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. К., 1990.
- 31.Філософія Відродження на Україні. К., 1990.
- 32.Арефьева В.С. Общество. Познание. Практика. М., 1988.
- 33.Вильчинский В.Д. Познание и практика в структуре деятельности. 1988.
- 34.Кукушкина Е.И., Логунова Л.Б. Мировоззрение. Познание. Практика. М., 1989.
- 35.Ярошевский Г.М. Размышление о практике. М., 1976.
- 36.Ильин В.В., Юлдашев Л.Г.Современная научная философия: негеоцентричный материализм.-М., 2003.
- 37.Владимиров Ю.С.Метафизика. -М.,2002.
- 38.Уитроу Дж.Естественная философия времени.-М.,2002.
- 39.Авдеев Р.Ф. Философия информационной цивилизации. М., 1994.
- 40.Дельгадо Х. Мозг и сознание. М., 1991.
- 41.Бабанин А.Ф. Введение в общую теорию мироздания. Понятийний апарат и физические основі мироздания.-М., 2002.
- 42.Рубинштейн С.А. Бытие и сознание .Человек и мир. – М., 2003.
- 43.Законы и принципы материалистической диалектики. К., 1980.
- 44.Стеценко Н.И. Диалектика и идеология // Философские науки, 1991, № 1.
- 45.Кедров Б.М. Беседы о диалектике. М., 1985.
- 46.Соколов В.В. Средневековая философия. М. 1989.
47. Бычко И.В. Познание и свобода. М., 1968.
- 48.Лекторский В.А. Субъект и объект познания. М., 1980.

Першоджерела

- Аристотель. Метафизика // Соч.: В 4-х т. – М., 1976. т.1.
Платон. Апологія Сократа // Соч. В 4 г. Т. 1. М., 1966.
Аристотель. О душе // Соч. В 4 т. М., 1983. Т. 1.
Августин Аврелий. Исповедь., М., 1972.
Фромм Э. Психоанализ и этика. М., 1992.
Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственность. М., 1992.
Ясперс К. Смысл и назначение истории. М., 1991.
Сартр Ж.-П. Бытие и ничто. -М., 2004.
Райхенбах Г. Философия пространства и времени.-М., 2002.

Допоміжна

- 1.Кун Т. Структура научных революций. М., 2005.
- 2.Кочергин А.Н. Методы и формы научного познания. М., 1999.

- 3.Крымский С.Б. Научное знание и принципы его трансформации.
- 4.Верков В.Ф.Философия методологія науки.- М.,2004.
- 5.Канке в.А.Основные философские направления и концепции науки.М.2004.
- 6.Добров Г.М. Социально-культурные функции естественных наук. К., 1987.
- 7.Ильин В.В., Качергин А.Г. Природа науки. М., 1986.
- 8.Андрущенко В.П. Михальченко І. Сучасна суспільна свідомість. К., 1986.
- 9.Несторенко В.Г. Вступ до філософії. Онтологія людини. К., 1985.
- 10.Вычко В. Познание и свобода. М., 1988.
- 11.Общественное сознание и его формы. М., 1986.
- 12.Андрущенко В.П., Михальченко М.С. Сучасна соціальна філософія. К., 1996.
- 13.Гиналова Л.И. Социальный детерминизм. М., 1986.
- 14.Бойченко В.І. Філософія історії. К., 2000.
- 15.Яковец Ю.В. История цивилизации. К., 1997.
- 16.Бойченко І.В., Бойченко М.І. Філософія історії: предмет, напрямки, детерміністські та ігрові концепції. К., 1995.
- 17.Вико Дж. Основания науки об общей природе наций. М. – К. 1994.
- 18.Волков Г. Три лика культуры. М., 1985.
- 19.Дробницкий О.Г. Мир оживших предков. М., 1967.
- 20.Ионин С.Г. Социология культуры. М., 1996.
- 21.Ерасов С.В. Социальная культурология. М., 1995.
- 22.Малахов А.А. Социальные ценности и нормы. К., 1976.
- 23.Давыдович В.Е. Теория идеала. Ростов-на-Дону. 1983.
- 24.Философия и ценностные формы сознания. М., 1978.
- 25.Ильин В.в.Аксиология.-М..2005.
- 26.Кон С.В. Познай себя. М., 1984.
- 27.Фромм Э. Человек для себя. М. 1998.
- 28.Франкл В. Человек в поисках смысла. М., 1993.
- 29.Максимов С.І. Особистість і суспільство. Харків. 1993.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://filosof.historic.ru> – Цифрова бібліотека з філософії.
2. http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/Page-199 - Книги по філософії.